

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

LÊ NGỌC MINH

**THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP
ĐẨY NHANH TIẾN ĐỘ TRIỂN KHAI CHƯƠNG
TRÌNH XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI HUYỆN
TUẦN GIÁO TỈNH ĐIỆN BIÊN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Thái Nguyên - 2016

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

LÊ NGỌC MINH

**THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP
ĐẨY NHANH TIẾN ĐỘ TRIỂN KHAI CHƯƠNG
TRÌNH XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI
HUYỆN TUẦN GIÁO TỈNH ĐIỆN BIÊN**

Chuyên ngành: **Phát triển nông thôn**
Mã số: **60.62.01.16**

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS NGUYỄN HỮU HỒNG

Thái Nguyên - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của bản thân. Các số liệu, kết quả trình bày trong luận văn là trung thực, có nguồn gốc rõ ràng và chưa từng được ai công bố trong bất kỳ công trình luận văn nào trước đây.

Tác giả luận văn

Lê Ngọc Minh

LỜI CẢM ƠN

Trước hết với tình cảm chân thành và lòng biết ơn sâu sắc, tôi xin gửi lời cảm ơn đến Thầy giáo **PGS.TS. Nguyễn Hữu Hồng** - Người trực tiếp tận tình hướng dẫn và chỉ bảo cho tôi trong suốt thời gian học tập và đặc biệt trong thời gian tôi thực hiện luận văn này.

Xin trân thành cảm ơn quý thầy, cô trường Đại học Nông lâm - Đại học Thái Nguyên đã nhiệt tình giảng dạy, giúp đỡ và cung cấp cho tôi những kiến thức hữu ích, để tôi có thể vận dụng trong quá trình thực hiện đề tài luận văn tốt nghiệp.

Xin trân trọng cảm ơn Huyện uỷ, HĐND, UBND và các phòng ban huyện Tuần Giáo. UBND các xã Quài Cang, Quài Nưa, Pú Nhung và các hộ dân đã tạo điều kiện, cung cấp thông tin, đóng góp ý kiến trong quá trình thu thập để tôi hoàn thành luận văn tốt nghiệp. Đó là những căn cứ hết sức quan trọng để đánh giá thực trạng và giải pháp nhằm đẩy nhanh tiến độ cho địa bàn nghiên cứu.

Xin cảm ơn các đồng chí đồng nghiệp đã quan tâm, giúp đỡ, động viên, khích lệ, giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn này.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2016

Tác giả

Lê Ngọc Minh

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
BẢNG CHỮ VIẾT TẮT	v
DANH MỤC BẢNG	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
2.1 Mục tiêu chung	2
2.2 Mục tiêu cụ thể:	2
3. Ý nghĩa của đề tài.....	2
1.1 Cơ sở lý luận	3
1.1.1 Một số khái niệm cơ bản.....	3
1.1.2. Vai trò nông thôn mới trong phát triển kinh tế xã hội	5
1.1.3 Sự cần thiết xây dựng mô hình nông thôn mới	7
1.2 Cơ sở thực tiễn.....	7
1.2.1 Kinh nghiệm xây dựng NTM một số nước trên thế giới	7
1.2.2 Tình hình xây dựng nông thôn mới ở Việt Nam	9
CHƯƠNG 2 ĐỐI TƯỢNG, PHẠM VI, NỘI DUNG VÀ	19
2.1 Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	19
2.1.1 Đối tượng nghiên cứu.....	19
2.1.2 Phạm vi nghiên cứu.....	19
2.2 Nội dung nghiên cứu	19
2.3 Phương pháp nghiên cứu.....	19
2.3.1 Thu thập tài liệu thứ cấp:	19
2.3.2 Thu thập tài liệu sơ cấp:	20
2.3.3 Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu.....	20
CHƯƠNG 3 KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	22
3.1 Tổng quan về địa bàn nghiên cứu.....	22
3.1.1 Điều kiện tự nhiên:	22

3.1.2 Điều kiện kinh tế, xã hội	23
3.1.3. Đánh giá chung	31
3.2 Kết quả xây dựng NTM tại các điểm nghiên cứu	32
3.2.1 Phát triển kinh tế.....	33
3.2.2 Về xây dựng và phát triển cơ sở hạ tầng nông thôn	36
3.2.3 Về xây dựng và phát triển đời sống văn hoá	40
3.2.4 Phát huy dân chủ trong nông thôn	41
3.2.5 Phát triển nguồn lực.....	44
3.2.6 Về phát triển môi trường nông thôn	47
3.2.7 Vai trò của một số tổ chức, đoàn thể trong xây dựng NTM	49
3.2.8 Đánh giá kết quả đạt được trong việc thực hiện xây dựng NTM	53
3.3. Đánh giá điểm mạnh, điểm yếu, cơ hội và thách thức thông qua phân tích bằng công cụ SWOT trong việc xây dựng NTM tại huyện Tuần Giáo.....	68
3.4 Định hướng và giải pháp xây dựng nông thôn mới	69
3.4.1. Chủ trương xây dựng và phát triển nông thôn mới của huyện	69
3.4.2 Định hướng xây dựng nông thôn mới của huyện.....	70
3.4.3. Một số giải pháp xây dựng nông thôn mới của huyện.....	70
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ	77
1. Kết luận	77
2. Đề nghị.....	78
TÀI LIỆU THAM KHẢO	79

BẢNG CHỮ VIẾT TẮT

Viết tắt	Nghĩa đầy đủ
BT	Bổ túc
CN	Công nghiệp
CNH, HĐH	Công nghiệp hoá, hiện đại hoá
DN	Doanh nghiệp
GTSX	Giá trị sản xuất
HTX	Hợp tác xã
KDC	Khu dân cư
KHKT	Khoa học kỹ thuật
KT-XH	Kinh tế xã hội
LHPN	Liên hiệp phụ nữ
MN	Mầm Non
MTTQ	Mặt trận tổ quốc
NN&PTNT	Nông nghiệp và phát triển nông thôn
NTM	Nông thôn mới
QHXD	Quy hoạch xây dựng
TDND	Tín dụng nông dân
TDTT	Thể dục thể thao
TH	Tiểu học
THCS	Trung học cơ sở
THPT	Trung học phổ thông
TTCN	Tiểu thủ công nghiệp
TTCN	Tiểu thủ công nghiệp
UBND	Ủy ban nhân dân
VHTT-DL	Văn hóa thông tin – du lịch

DANH MỤC BẢNG

<i>Bảng 3. 1 : Hiện trạng sử dụng đất đai huyện Tuần Giáo.....</i>	24
<i>Bảng 3. 2 : Cơ cấu kinh tế của huyện Tuần Giáo 2013 - 2015</i>	25
<i>Bảng 3. 3: Tổng hợp một số vật nuôi chủ yếu của huyện Tuần Giáo</i>	25
<i>Bảng 3. 4: Một số loại phương tiện vận tải chủ yếu của huyện</i>	27
<i>Bảng 3. 5: Tình hình dân số của huyện 2015</i>	28
<i>Bảng 3. 6: Nguồn lực lao động của huyện Tuần Giáo (2013 – 2015).....</i>	29
<i>Bảng 3. 7: Một số thông tin cơ bản về xã nghiên cứu</i>	32
<i>Bảng 3. 8: Một số chỉ tiêu kinh tế của xã qua 03 năm (2013-2015).....</i>	33
<i>Bảng 3. 9: Tổng hợp các loại hình hợp tác 2015.....</i>	35
<i>Bảng 3. 10: Một số chỉ tiêu về hạ tầng nông thôn 2015</i>	37
<i>Bảng 3. 11: Tình hình phát triển đời sống văn hoá</i>	41
<i>Bảng 3. 12: Người dân tham gia tập huấn ứng dụng tiến bộ KHKT</i>	41
<i>Bảng 3. 13: Mức độ người dân hiểu rõ về chủ trương chính sách của Đảng trong vấn đề xây dựng nông thôn mới.</i>	42
<i>Bảng 3. 14: Sự công bằng trong cộng đồng dân cư nông thôn</i>	42
<i>Bảng 3. 15: Mức thu nhập bình quân của 3 xã.....</i>	42
<i>Bảng 3. 16: Hoạt động của Ban quản lý cấp xã, huyện.....</i>	43
<i>Bảng 3. 17: Tình hình đạt chuẩn giáo dục các điểm nghiên cứu</i>	44
<i>Bảng 3. 18: Nguồn lực hoạt động xây dựng công trình nông thôn 2015</i>	46
<i>Bảng 3. 19: Tổng hợp trình độ cán bộ chủ chốt 3 xã nghiên cứu</i>	47
<i>Bảng 3. 20: Điểm thu gom rác thải bảo vệ môi trường nông thôn.....</i>	47
<i>Bảng 3. 21: Bảng tổng hợp kết quả thực hiện các tiêu chí nông thôn mới năm 2015 tại địa bàn 3 xã nghiên cứu.</i>	49
<i>Bảng 3. 22: Phong trào thi đua SXKD giỏi qua 3 năm</i>	51
<i>Bảng 3. 23: Mức độ đạt được nhóm tiêu chí về Quy hoạch</i>	56
<i>Bảng 3. 24: Mức độ đạt được nhóm tiêu chí Hạ tầng kinh tế - xã hội</i>	57

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Chương trình xây dựng nông thôn mới hiện là một trong hai chương trình mục tiêu quốc gia về lĩnh vực nông nghiệp, nông thôn và nông dân nhằm làm thay đổi căn bản bộ mặt nông nghiệp, nông thôn, thúc đẩy tiến trình công nghiệp hóa hiện đại hóa nông nghiệp nông thôn, tạo tiền đề cho việc tái cơ cấu sản xuất nông nghiệp, đẩy mạnh sản xuất hàng hóa, tăng thu nhập cho nông dân, góp phần xóa đói giảm nghèo.

Nhiều xã ở những vùng có điều kiện đã hoàn thành 19 tiêu chí của chương trình xây dựng nông thôn mới, bộ mặt nông nghiệp - nông thôn ở các địa phương này đã có sự thay đổi căn bản, kinh tế xã hội ở nơi đây đã có sự phát triển mạnh mẽ, tạo động lực cho việc tái cơ cấu sản xuất nông nghiệp theo hướng sản xuất hàng hóa theo yêu cầu của thị trường, an ninh xã hội được đảm bảo.

Xây dựng nông thôn mới là mục tiêu quốc gia, là vấn đề lớn, nhằm tạo ra sự chuyển biến về mọi mặt trong sản xuất nông nghiệp, kinh tế nông thôn và nâng cao chất lượng sống của người dân, đồng thời cũng là để rút ngắn khoảng cách giàu nghèo giữa nông thôn và thành thị. Chính vì vậy, thực hiện chủ trương của đảng về phát triển nông thôn, Bộ NN- PTNT đã phối hợp với các địa phương tiến hành xây dựng thí điểm một số mô hình nông thôn mới ở quy mô xã, thôn, bản. Nhưng do nhận thức chưa thống nhất, chỉ đạo, đầu tư còn phân tán, nhỏ lẻ, manh mún cho nên kết quả đạt được còn hạn chế. Đối chiếu với yêu cầu, mục tiêu xây dựng, phát triển nông nghiệp, xây dựng nông thôn mới trong thời kỳ đẩy mạnh CNH- HĐH theo chủ trương đường lối của đảng, Nhà nước ta thì việc xây dựng nông thôn mới hiện nay còn rất nhiều vấn đề khó khăn đặt ra cần phải giải quyết.

Ở tỉnh Điện Biên, trong những năm qua, đảng bộ và nhân dân trong tỉnh đã tích cực thực hiện các nhiệm vụ phát triển kinh tế xã hội, quan tâm chú trọng đầu tư nhiều cho nông nghiệp, nông dân và nông thôn, trong đó lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện gắn liền với việc xây dựng nông thôn mới, chính quyền và nhân dân các địa phương tích cực hưởng ứng, thực hiện phong trào xây dựng nông thôn mới.

Huyện Tuần Giáo, tỉnh Điện Biên cũng đang trong tiến trình xây dựng nông thôn mới, tuy nhiên do xuất phát điểm thấp, có nhiều khó khăn trở ngại nên tốc độ xây dựng nông thôn mới còn chậm, để chỉ ra những lợi ích của việc xây dựng nông thôn mới nhằm tạo niềm tin cho nông dân thì việc làm rõ những tác động tích cực của tiến trình này đến các chỉ tiêu phát triển kinh tế xã hội là việc làm cần thiết.

Xuất phát từ những vấn đề trên chúng tôi tiến hành nghiên cứu đề tài: **“Thực trạng và giải pháp đẩy nhanh tiến độ triển khai chương trình xây dựng nông thôn mới huyện Tuần Giáo - Tỉnh Điện Biên”**.

2. Mục tiêu nghiên cứu

2.1 Mục tiêu chung

Đánh giá được thực trạng và những tác động của chương trình xây dựng nông thôn mới đến phát triển kinh tế-xã hội ở huyện Tuần Giáo, qua đó tìm ra giải pháp thúc đẩy quá trình xây dựng nông thôn mới nhanh, mạnh và vững chắc.

2.2 Mục tiêu cụ thể:

Góp phần hệ thống hoá lý luận và thực tiễn trong xây dựng nông thôn mới.

Đánh giá kết quả, các tiêu chí xây dựng nông thôn tại huyện Tuần Giáo, tìm ra những thuận lợi, khó khăn cần khắc phục, tháo gỡ trong thời gian tới;

Định hướng và đưa ra các giải pháp để xây dựng nông thôn mới, đáp ứng yêu cầu CNH - HDH nông nghiệp, nông thôn ở huyện Tuần Giáo.

3. Ý nghĩa của đề tài

Kết quả nghiên cứu của đề tài đã bám sát với mục tiêu, đánh giá được thực trạng những kết quả đạt được và chưa đạt được trong quá trình triển khai thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia về xây dựng nông thôn mới, đặc biệt là vấn đề phát triển nguồn nhân lực, cơ sở vật chất, hạ tầng kinh tế - xã hội, giao thông thủy lợi của huyện Tuần Giáo; đề xuất các giải pháp có tính khả thi góp phần đẩy nhanh tiến độ hoàn thành các tiêu chí giúp cho kinh tế - xã hội, giao thông thủy lợi tại Tuần Giáo ngày càng hoàn thiện góp phần thúc đẩy kinh tế xã hội của huyện ngày càng phát triển trong giai đoạn từ 2016 đến 2020. Vì vậy, đây là luận cứ khoa học phục vụ cho sự lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành quản lý của huyện và trong việc thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia về xây dựng nông thôn mới của Đảng và Nhà nước.

Đề tài góp phần quan trọng trong việc làm rõ thực trạng, đề xuất các giải pháp có cơ sở khoa học, sẽ góp phần đẩy nhanh tiến độ thực hiện chương trình nông thôn mới ở huyện Tuần Giáo nhanh và bền vững. Vì vậy, đề tài có giá trị thực tiễn, giải quyết vấn đề vừa mang tính cấp bách, vừa lâu dài, đồng thời góp phần làm sáng tỏ về mặt lý luận, nhận thức sâu sắc hơn các vấn đề liên quan đến đẩy nhanh tiến độ triển khai trong quá trình xây dựng nông thôn mới ở huyện Tuần Giáo.